

RAPORT DE ACTIVITATE REFERITOR LA IMPLEMENTAREA PROTOCOLULUI DE COLABORARE PRIVIND EDUCAȚIA JURIDICĂ ÎN ANUL 2023¹

I. Aspecte de ordin general

La 23.11.2022 a fost încheiat un nou protocol de colaborare între Ministerul Justiției, Ministerul Educației, Consiliul Superior al Magistraturii, Înalta Curte de Casație și Justiție, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și Uniunea Națională a Barourilor din România, care are drept scop **promovarea educației juridice la toate nivelurile de învățământ** (primar, secundar, liceal și universitar), într-o manieră adaptată puterii de înțelegere a fiecărui participant.

Se urmărește astfel valorificarea experienței dobândite pe parcursul implementării protocolului anterior, încheiat în anul 2017, **elementele de noutate** fiind prezentarea temelor de educație juridică și în mediul universitar, precum și inclusiunea în obiectul protocolului nu numai a elevilor și studenților, ci și a cadrelor didactice.

La începutul anului 2023, în vederea implementării prevederilor documentului, instituțiile partenere și-au desemnat reprezentanții în **Comitetul de Monitorizare a Protocolului**. Între altele, Comitetul aprobă liniile generale de acțiune în domeniul educației juridice în unitățile de învățământ preuniversitar și în mediul universitar și stabilește calendarul activităților. Prima sa ședință a avut loc la **11 aprilie 2023**.

De asemenea, a fost constituit **Grupul tehnic de lucru**, care asigură sprijinul Comitetului de monitorizare. Grupul este format din câte doi experți anume desemnați în acest sens din cadrul fiecărei părți a Protocolului. Prima ședință a acestuia s-a desfășurat la data de **27 aprilie 2023**.

¹ Prezentul raport este elaborat în temeiul art. 8 alin. (2) din Protocolul de colaborare privind educația juridică încheiat între Ministerul Justiției, Ministerul Educației, Consiliul Superior al Magistraturii, Înalta Curte de Casație și Justiție, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și Uniunea Națională a Barourilor din România.

II. Activitatea Comitetului de monitorizare a Protocolului și a Grupului tehnic de lucru

1. Reuniunile de lucru derulate de către Comitetul de monitorizare și Grupul tehnic de lucru, în contextul implementării prevederilor Protocolului

În cursul anului 2023, s-au derulat cinci ședințe ale Comitetului de monitorizare (la datele de 11 aprilie 2023, 9 mai 2023, 6 iunie 2023, 12 septembrie 2023 și 3 octombrie 2023), patru reuniuni ale Grupului tehnic de lucru (la datele de 27 aprilie 2023, 18 mai 2023, 21 iunie 2023 și 22.08.2023) și o întrunire comună a Comitetului de monitorizare a Protocolului de colaborare privind educația juridică și a Grupului tehnic, la data de 19.12.2023.

2. Printre cele mai importante decizii ale Comitetului de monitorizare menționăm:

a. Aprobarea regulamentului de funcționare a Grupului tehnic de lucru

În cadrul ședinței Comitetului de monitorizare a Protocolului de colaborare privind educația juridică din data de 6 iunie 2023 a fost adoptat **Regulamentul de organizare și funcționare a Grupului tehnic de lucru** pentru implementarea Protocolului de colaborare privind educația juridică.

Aprobarea regulamentului a eficientizat activitatea Grupului tehnic de lucru, care joacă un rol important în procesul de implementare, monitorizare, evaluare și coordonare a procesului de educație juridică națională.

b. Aprobarea materialelor suport care vor fi avute în vedere la desfășurarea activităților specifice Protocolului

În cadrul ședinței Comitetului de monitorizare a Protocolului de colaborare privind educația juridică din data de 6 iunie 2023 au fost aprobate materialele suport care vor fi avute în vedere la desfășurarea activităților specifice Protocolului (fișele - cadru elaborate în cadrul Protocolului anterior și revizuite de Grupul tehnic de lucru, precum și broșurile elaborate în cadrul proiectului „TAEJ - Transparență, accesibilitate și educație juridică prin îmbunătățirea comunicării publice la nivelul sistemului judiciar”, cod SIPOCA 454/cod SMIS 118765).

Comitetul de monitorizare a decis, de asemenea, publicarea acestora pe site-ul instituțiilor semnatare ale Protocolului.

c. Aprobarea *Metodologiei de organizare și desfășurare a activităților de educație juridică*

În cadrul ședinței Comitetului de monitorizare a Protocolului de colaborare privind educația juridică, din data de 3 octombrie 2023, a fost aprobată *Metodologia de organizare și desfășurare a activităților de educație juridică*, document care stabilește condițiile și modalitățile de implicare a voluntarilor în domeniul reglementat de protocol.

d. De asemenea, Comitetul de monitorizare a Protocolului a evaluat și aprobat, în cadrul ședințelor sale, cererile de adeziune primite și înregistrate de către toate instituțiile partenere din cadrul protocolului.

3. Organizarea concursului național de eseuri cu tema „Dreptul în viața de zi cu zi”

În cadrul ședinței Comitetului de monitorizare a Protocolului de colaborare privind educația juridică, din data de 6 iunie 2023, au fost aprobate Regulamentul Concursului național de eseuri cu tema „Dreptul în viața de zi cu zi”, precum și anexa acestuia - Declarația de consimțământ privind prelucrarea datelor cu caracter personal, respectiv anunțul acestui concurs.

Geantă Bianca Maria, clasa a VI-a B, Școala Gimnazială nr. 92, București, premiul I

„Vă mulțumesc foarte mult pentru premiul oferit!

[...] Vizitarea instituțiilor din subordinea Ministerului Justiției și discuțiile avute cu personalul acestora m-au făcut să știu exact care va fi drumul pe care îmi doresc să-l urmez în viitor, mai precis meseria de procuror.

Am aflat cât de importante sunt corectitudinea, seriozitatea, determinarea, să accepți provocarea de a învăța în permanență și să știi că nimeni și nimic nu îți poate sta în cale atunci când îți dorești ceva.

Profesia de procuror înseamnă să faci parte dintr-o categorie de oameni de succes care lucrează ținând cont de legi, care apară drepturile oamenilor, sunt întotdeauna de partea adevărului, iar deciziile lor pot influența viețile celorlalți.

Abia aștept să termin gimnaziul, să ajung la liceu, să urmez Facultatea de Drept, să fiu admisă la INM, iar mai departe să fiu procuror la DNA”.

Concursul s-a adresat elevilor de gimnaziu și de liceu (clasele V-XII), termenul limită de transmitere a lucrărilor fiind 3 iulie 2023. Rezultatul concursului a fost anunțat la data de 10 iulie pe pagina <https://www.just.ro/educatie-juridica-in-scoli/>.

Concursul a fost dedicat promovării culturii legalității și responsabilității, promovării profesiilor juridice, a încrederii în justiție, precum și a statului de drept și a avut drept scop atragerea elevilor în dezbaterile unor teme juridice, fiind o acțiune de interes public.

În cadrul acestuia au fost primite 94 de lucrări, iar eseurile câștigătoare au fost publicate pe pagina de internet a Ministerului Justiției.

De asemenea, elevii premiați au fost invitați să viziteze, în data de 12 iulie 2023, sediile Ministerului Justiției (unde au avut inclusiv o întâlnire cu ministrul justiției, doamna Alina Gorghiu), Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Direcției Naționale Anticorupție și Institutului Național al Magistraturii².

² Inițiative similare au avut loc și la nivel local. Spre exemplu, Curtea de Apel Târgu Mureș a organizat, în perioada octombrie - decembrie 2023, în cadrul proiectului privind educația juridică, concursul de eseuri cu tema „Drepturile și obligațiile în viața de zi cu zi”, adresat elevilor de gimnaziu și liceu din județele Mureș și Harghita. Au fost primite 25 de lucrări, juriul remarcând calitatea deosebită a ideilor, originalitatea acestora și modul inedit de formulare. Festivitatea de premiere, în cadrul căreia președintele, judecătorii și consilierul de relații publice de la Curtea de Apel Târgu Mureș au susținut și lecții interactive de educație juridică, a avut loc la data de 30 ianuarie 2024, la sediul instanței. Câștigătorii au participat la festivitate, însoțiți de profesorii îndrumători și chiar de colegii lor de clasă. Premianților li s-au acordat diplome, iar, prin contribuția materială a membrilor comisiei de concurs, aceștia au primit cărți și vouchere pentru achiziționarea de rechizite. Elevii și cadrele didactice au fost, apoi, însoțiți într-o vizită a Palatului de Justiție ce constituie sediul Curții de Apel Târgu Mureș, Tribunalului Specializat Mureș și Judecătoriei Târgu Mureș. A se vedea Punctul.ro, *Câștigătorii concursului de eseuri cu tema „Drepturile și obligațiile în viața de zi cu zi”*, 31 ianuarie 2024, la <https://www.punctul.ro/castigatorii-concursului-de-eseuri-cu-tema-drepturile-si-obligatiile-in-viața-de-zi-cu-zi/>

4. Organizarea concursului național de eseuri cu tema „*Legile se aplică și pe net*”

Având în vedere succesul acțiunii menționate anterior, a fost aprobată organizarea uneia similară, cu titlul „*Legile se aplică și pe net*”.

Mitu Gabriela Camelia, clasa a XII, Colegiul Național „Spiru Haret”, premiul I

„Experiența acestui concurs mi-a oferit șansa atât de a explora noi perspective, de a afla mai multe despre domeniul juridic, cât și de a mă descoperi ca persoană.

Asemenea proiecte ne oferă nouă, tinerei generații, șansa de a avea un dialog deschis și de a ne face vocile ascultate. Numai prin astfel de ocazii putem colabora pentru o lume mai bună și mai sigură pentru noi cei de acum, dar și pentru cei ce vor veni în urma noastră. Vă mulțumesc pentru primirea călduroasă și pentru toată susținerea!”

Acest concurs național de eseuri s-a desfășurat în perioada 8 iulie-18 septembrie 2023. Competiția s-a adresat elevilor de liceu și a avut drept obiectiv creșterea gradului de conștientizare privind efectele și riscurile utilizării internetului în rândul tinerilor, atragerea elevilor în dezbaterile unor teme juridice, stimularea creativității și exprimarea originală a noțiunilor și conceptelor juridice.

În cadrul concursului, au fost primite 86 de lucrări, iar eseurile câștigătoare au fost publicate pe pagina de internet a Ministerului Justiției.

Ceremonia de premiere a avut loc la data de 30 octombrie 2023, la sediul Ministerului Justiției, fiind găzduită de ministrul justiției, doamna Alina Gorghiu. De asemenea, au fost prezenți membrii Comitetului, care i-au felicitat pe tinerii liceeni care au acceptat provocarea de a participa la concurs, mai ales că acesta s-a desfășurat în perioada vacanței de vară. Elevii laureați au primit premii oferite de către Fundația Vodafone România.

5. La rândul său, **Grupul tehnic de lucru a asigurat suportul tehnic necesar Comitetului de monitorizare prin activități precum:**

1. Asigurarea activității de secretariat;
2. Elaborarea proiectului *Regulamentului său de organizare și funcționare*;
3. Actualizarea și completarea materialelor suport care vor fi avute în vedere la desfășurarea activităților specifice Protocolului;
4. Evaluarea eseurilor primite în cadrul concursului național de eseuri cu tema „*Dreptul în viața de zi cu zi*”;
5. Evaluarea eseurilor primite în cadrul concursului național de eseuri cu tema „*Legile se aplică și pe net*”;
6. Elaborarea proiectului *Metodologiei de organizare și desfășurare a activităților de educație juridică*.

III. Activitatea voluntarilor

1. Propunerile de voluntariat acceptate

Potrivit datelor centralizate de către Grupul tehnic de lucru, în urma procedurii de selecție a persoanelor de specialitate juridică interesate să se implice în activitățile de educație juridică, a fost aprobat un număr de 689 de cereri de participare:

- din cadrul instanțelor: 382 de voluntari;
- din cadrul parchetelor: 80 de voluntari;
- din cadrul UNBR: 161 de voluntari;
- dintre judcătorii și procurorii pensionați: 55 de voluntari;
- din rândul altor categorii (personal asimilat, juriști, grefieri, consilieri, cadre universitare etc.): 11 voluntari.

De asemenea, au fost înregistrate și aprobate ofertele de colaborare venite din partea unui număr de trei asociații/fundații.

2. Desfășurarea activităților de educație juridică în unitățile de învățământ

(Imagine preluată de pe site-ul <https://www.punctul.ro/castigatorii-concursului-de-eseuri-cu-tema-drepturile-si-obligatiile-in-viata-de-zi-cu-zi/>)

În anul 2023, la nivelul unităților de învățământ preuniversitar sau al unor instituții din sistemul de justiție au fost organizate și desfășurate activități, la care au participat, alături de elevi și cadre didactice, după caz, diferite categorii de practicieni ai dreptului, atât din categoria persoanelor/practicieni ai dreptului care au aderat oficial la obiectivele protocolului de colaborare privind educația juridică, cât și din categoria unor practicieni ai dreptului care nu au aderat oficial la obiectivele protocolului de colaborare (judecători, avocați, procurori, juriști, notari publici, reprezentanți ai serviciului de probațiune, grefieri ș.a.).

Menționăm faptul că, în funcție de specificul activităților, la unele dintre acestea au participat și diferite categorii de lucrători din cadrul Ministerului Afacerilor Interne (polițiști, polițiști de proximitate), reprezentanți ai Agenției Naționale Împotriva Traficului de Persoane, reprezentanți ai Agenției Naționale Antidrog ș.a.

De asemenea, au fost desfășurate și activități de educație juridică în cadrul cărora nu au fost implicați practicieni ai dreptului, acestea fiind organizate, în principal, de către diferite categorii de cadre didactice.

În baza rapoartelor inspectoratelor școlare, respectiv a completării Anexei 3.2. la *Metodologia de organizare și desfășurare a activităților de educație juridică*, în urma centralizării realizată la nivelul Ministerului Educației - Direcția Generală de Învățământ Preuniversitar, a rezultat că în anul 2023 la nivel național au fost realizate 4 mari categorii de activități de educație juridică, într-un număr **total de 1679 unități de învățământ preuniversitar**, respectiv:

- a. 561 activități la nivel curricular la disciplina/disciplinele *Educație civică/Educație socială /alte discipline socio-umane de la nivelul ciclului liceal*;
- b. 818 activități extracurriculare de tipul: expuneri/prelegeri/dezbateri/mese rotunde/vizite/proiecte educaționale;
- c. 612 activități la nivelul orelor de consiliere și orientare/dirigenție;
- d. 120 alte tipuri de activități: competiție/concurs școlar.

Situația sintetică a activităților, care include și nivelurile de învățământ la care s-au realizat aceste activități, este prezentată în tabelul de mai jos:

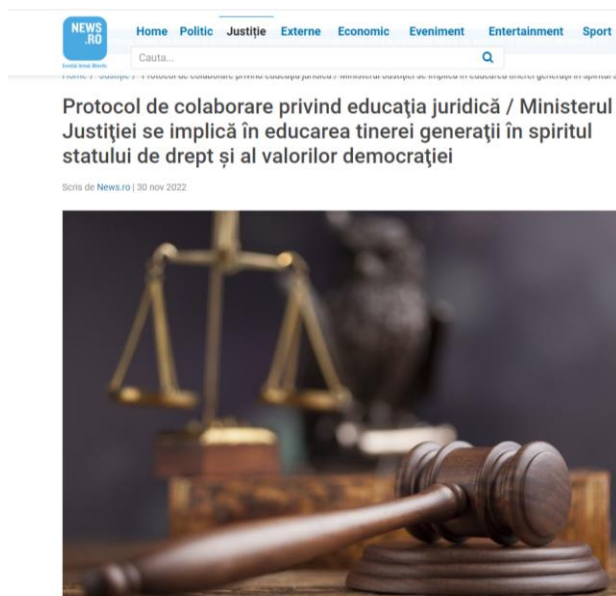
41 de județe și municipiul București	Nr. de unități de învățământ preuniversitar care au desfășurat diferite tipuri de activități în anul 2023	Tipul de activitate	Clasele la care s-au realizat activitățile	Observații
TOTAL	561	a. activități la nivel curricular la disciplina/disciplinele <i>Educație civică/Educație socială /alte discipline socio-umane de la nivelul ciclului liceal</i>	Clase de nivel primar, gimnazial, liceal/profesional	Numărul total de unități de învățământ preuniversitar în care s-au desfășurat activități de educație juridică, raportat la nivel național, a fost de: 1679
	818	b. activități extracurriculare de tipul: expuneri/prelegeri/dezbateri/mese rotunde/vizite/proiecte educaționale	Clase de nivel primar, gimnazial, liceal/profesional	
	612	c. activități la nivelul orelor de consiliere și orientare/dirigenție	Clase de nivel primar, gimnazial, liceal/profesional	
	120	d. alte tipuri de activități: competiție/concurs școlar	Clase de nivel primar, gimnazial, liceal/profesional	

Dintre temele abordate în cadrul expunerilor, menționăm următoarele:

- teorii contemporane privind democrația;
- *dura lex, sed lex* - de la dreptul roman la dreptul românesc;
- ce înseamnă legea: lege penală, infracțiune și sancțiune juridică;
- organizarea sistemului judiciar;
- răspunderea minorilor și a părinților;

- drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului;
- drepturile copilului;
- marginalizarea și violența în școli;
- consumul de droguri și substanțe psihoactive;
- pericolele internetului;
- traficul de persoane.

IV. Reflectarea în mass-media a evenimentelor și activităților desfășurate în baza protocolului

(Imagine preluată de la <https://www.news.ro/justitie/protocol-de-colaborare-privind-educatia-juridica-ministerul-justitiei-se-implica-in-educarea-tinerei-generatii-in-spiritul-statului-de-drept-si-al-valorilor-democratiei-1922403730002022111320935997>)

Încheierea protocolului de colaborare între instituțiile partenere privind **promovarea educației juridice la toate nivelurile de învățământ**, dar și activitățile organizate în cadrul acestuia au fost prezentate în mod pozitiv de către mass-media. Cu titlu de exemplu, menționăm:

News.ro, 30.11.2022, Protocol de colaborare privind educația juridică / Ministerul Justiției se implică în educarea tinerei generații în spiritul statului de drept și al valorilor democrației, la <https://www.news.ro/justitie/protocol-de-colaborare-privind-educatia-juridica-ministerul-justitiei-se-implica-in-educarea-tinerei-generatii-in-spiritul-statului-de-drept-si-al-valorilor-democratiei-1922403730002022111320935997>

SPOTMEDIA.RO, 30.11.2022, *Educație juridică în școli - programul se extinde la studenți și profesori* la <https://spotmedia.ro/stiri/educatie/educatie-juridica-in-scoli-programul-se-extinde-la-studenti-si-profesori>

PRO TV, 27.03.2023, *Magistrații merg în școli pentru a le face elevilor educație juridică. Ce riscuri aduce o idilă terminată cu „poze de șantaj”*, la <https://stirileprotv.ro/educatie/magistratii-merg-in-scoli-pentru-a-le-face-elevilor-educatie-juridica-ce-riscuri-aduce-o-idila-terminata-cu-poze-de-santaj.html>

ZIARUL BURSA 02.10.2023, *Judecători și procurori vor promova educația juridică în școli*, la <https://www.bursa.ro/judecatori-si-procurori-vor-promova-educatia-juridica-in-scoli-83709054>

ZIUA DE CONSTANȚA, 05. 10.2023, *O elevă din Constanța, Premiul I la concursul național „Legile se aplică și pe net”! Ce a scris liceana în lucrare (DOCUMENTE)*, la <https://www.ziuaconstanta.ro/stiri/justitie/o-eleva-din-constanta-premiul-i-la-concursul-national-legile-se-aplica-si-pe-net-ce-a-scris-liceana-in-lucrare-documente-830448.html>

News.ro, 30.09.2022, *Ministrul Alina Gorghiu, după ce a citit eseurile trimise la Ministerul Justiției de către liceeni, în cadrul concursului “Legile se aplică și pe Net”: Părinți, vă rog să vorbiți cu copiii voștri! Putem să-i ajutăm!*, la <https://www.news.ro/justitie/ministrul-alina-gorghiu-dupa-citit-eseurile-trimise-ministerul-justitiei-catre-liceeni-cadrul-concursului-legile-aplica-net-parinti-rog-vorbiti-copiii-vostri-putem-i-ajutam-1922404528572023092121330278>

News.ro, 30.10.2022, *Alina Gorghiu, la întâlnirea cu tinerii care au câștigat concursul „Legile se aplică pe Net”: Efortul susținut, învățarea pe tot parcursul vieții trebuie premiate*, <https://www.news.ro/justitie/alina-gorghiu-la-intalnirea-cu-tinerii-care-au-castigat-concursul-legile-se-aplica-pe-net-efortul-sustinut-invatarea-pe-tot-parcursul-vietii-trebuie-premiat-1922405230262023101821365588>

ALBA24.ro, 05.11.2023, *Un elev din Alba a luat locul I la un concurs național de eseuri, organizat de Ministerul Justiției. Vrea să devină judecător*, la <https://alba24.ro/un-elev-din-alba-a-luat-locul-i-la-un-concurs-national-de-esuri-organizat-de-ministerul-justitiei-vrea-sa-devina-judecator-1005609.html>

IV. Concluzii privind activitățile de implementare a protocolului de colaborare privind educația juridică în anul 2023 și prioritățile pentru anul 2024

Concurs național de eseuri cu tema
"Dreptul în viața de zi cu zi"
(iunie – iulie 2023)

MINISTERUL JUSTIȚIEI

EDUCAȚIE JURIDICĂ
ÎN ȘCOLI

(Imagine preluată de pe site-ul www.bihorjust.ro, la <https://www.bihorjust.ro/dreptul-in-viata-de-zi-cu-zi-un-concurs-national-de-eseuri-adresat-elevilor-din-clasele-v-xii/>)

Anul 2023 a fost anul operaționalizării normelor instituționale și elaborării reglementărilor secundare necesare pentru funcționarea parteneriatului instituțional și pentru implementarea procedurilor Protocolului.

Activitățile de educație juridică derulate în perioada avută în vedere și-au atins în bună măsură obiectivele, în ciuda apariției unor factori externi perturbatori, precum greva profesorilor (22 mai 2023 - 12 iunie 2023).

În acest context, trebuie remarcate rezultatele excelente ale celor două concursuri de eseuri pe teme juridice dedicate elevilor, care s-au bucurat de o largă participare la nivel național, lucrările primite dovedindu-se valoroase și impresionând prin originalitate, cunoștințe și stil.

De asemenea, implicarea impresionantă a voluntarilor în activitățile de diseminare a cunoștințelor juridice în rândul elevilor din 1679 de unități de învățământ din întreaga țară a avut un feedback pozitiv.

Pentru perioada următoare se are în vedere menținerea și diversificarea activităților de educație juridică. În acest sens, în anul 2024 este preconizată organizarea unui concurs de grafică adresat elevilor și studenților pentru crearea unor postere având ca temă educația juridică și care ulterior să fie expuse în școli, precum și pentru identificarea unui logo sau a unei sigle a activităților de educație juridică ce fac obiectul protocolului.

De asemenea, este avută în vedere organizarea unor evenimente dedicate elevilor și studenților precum: „Ziua carierei juridice”, procese simulate, scenete și piese de teatru, concursuri tematice, vizite la sediile instituțiilor partenere etc. În plus, reprezintă o

prioritate realizarea unei platforme digitale care să integreze toate aceste demersuri (eventual prin intermediul unui program cu finanțare europeană).

În vederea unei comunicări mai eficiente, este necesară realizarea unor pagini de Facebook și Instagram. Se impune și o mai bună mediatizare a activităților derulate în baza Protocolului.